

HUVUDSATSER

RAK ORDFÖLJD

Verb 2 används tillsammans med hjälpverb

SUBJEKT	VERB 1	SATSADVERB	VERB 2 + PARTIKELVERB	OBJEKT + PREDIKATS- FYLLNAD (ADJEKTIV)	ADVERB	ADVERB (om tid finns används den sist)
Hon	läser	ofta	om	svensk historia	i sängen	på kvällarna
Sara	köpte			bröd	på ICA	igår
Det	blir	inte		fint väder	i Hofors	imorgon
Man	måste		ställa upp	stolarna		efter lektionen
Mina barn	cyklar	jämt			till skolan	på morgonen
Sara	kommer	inte			hem	på tisdag
Sara	kommer	inte	att komma		hem	på tisdag
Hunden	älskar		att äta	mat	hemma	
Jag	tycker	ofta	om att läsa	en bok		på eftermiddagarna
Johan	kunde	inte	träffa	mig	i skolan	i tisdags
Johanna	tänker	kanske	börja jobba	med dig	i Valbo	imorgon
Jag	vill	inte	träffa	henne		sen

SUBJEKT	VERB 1	SATSADVERB	VERB 2 + PARTIKELVERB	OBJEKT + PREDIKATS- FYLLNAD (ADJEKTIV)	ADVERB	ADVERB (om tid finns används den sist)
Sara	har	aldrig	tyckt om	bananer		
Jag	ska		hälsa	på mormor		
Vi	ska	kanske	hälsa på	mormor	på äldreboendet	ikväll
Jag	räknade		ut	resultatet	i matteboken	i morse
Vi	delade		upp	klassen	i två grupper	igår
Vi	brukar	naturligtvis	träna	på ordföljd	tillsammans	i skolan
Barnen	brukar	alltid	tjata om	godis		på helgerna
Barnen	brukar	alltid	tjata på	mig		på kvällarna
Hon	är	nästan jämt		glad		
Han	målade			naglarna röda		igår
Karl	har		varit	duktig	på jobbet	idag
Det	verkar			tråkigt med matematik		
Hon	heter			Karin		

OMVÄND ORDFÖLJD

ADVERB (om tid finns används den först)	VERB 1	SUBJEKT	SATSADVERB	VERB 2 + PARTIKELVERB	OBJEKT + PREDIKATS- FYLLNAD (ADJEKTIV)	ADVERB
På kvällarna	läser	hon	ofta	om	svensk historia	i sängen
Igår	köpte	Sara			bröd	på ICA
Imorgon	blir	det			fint väder	i Hofors
På tisdag	kommer	Sara				hem
I tisdags	kunde	Johan	inte	träffa	mig	i skolan
Imorgon	tänker	Johanna	kanske	börja jobba	med dig	i Valbo
Sen	vill	jag	inte	träffa	henne	
Oftast	älskar	hunden		att äta	mat	hos mig
På kvällarna	brukar	barnen	alltid	tjata på	mig	
På morgonen	cyklar	mina barn	jämt			till skolan
Imorse	räknade	jag		ut	problemet	i matteboken
Ikväll	ska	vi		hälsa på	mormor	på äldreboendet
Igår	delade	vi		upp	klassen	i två grupper
I skolan	brukar	vi	naturligtvis	träna	på ordföljd	tillsammans
Idag	har	Karl		varit	duktig	på jobbet

FRÅGOR

FRÅGEORD	VERB 1	SUBJEKT	SATSADVERB	VERB 2 + PARTIKELVERB	OBJEKT + PREDIKATS- Fyllnad (ADJEKTIV)	ADVERB	ADVERB (om tid finns används den sist)
	Läser	hon		om	svensk historia	i sängen	på kvällarna?
	Köpte	Sara			bröd	på ICA	igår?
	Blir	det			fint väder	i Hofors	imorgon?
Vad	har	du		köpt	till mig		idag?
När	kommer	Sara				hem	på tisdag?
Varför	kunde	Johan	inte	träffa	mig	i skolan	i tisdags?
Hur	kunde	du	inte	se	honom	vid bussen	igår?
Hur	kom	du				till skolan	imorse?
	Kan	Johanna		börja jobba	med dig	i Valbo	imorgon?
Vad	brukar	dina barn		göra			efter skolan?
	Är	du			glad		idag?
Ska		hunden		äta	mat	hemma	idag?
	Måste	jag	alltid	komma		till skolan	kl 8 på morgonen?

FRÅGEORD	VERB 1	SUBJEKT	SATSADVERB	VERB 2 + PARTIKELVERB	OBJEKT + PREDIKATS- FYLLNAD (ADJEKTIV)	ADVERB	ADVERB (om tid finns används den sist)
Hur många barn	har	du		fått	med honom?		
Vem	har	du	inte	träffat			i helgen?
Varifrån	kommer	du?					
Vart	ska	du		resa			nästa vecka?
Hur mycket	kostar	cigaretterna				på ICA?	
Vems bil	står					på parkeringen?	
Vilken bok	är	din?					
Vilket	är	ditt hus?					
Vilka länder	ligger					i Europa?	
	Brukar	ni		träna	på ordföljd	i skolan?	
	Tycker	du	inte	om	bananer?		
	Har	du	aldrig	tyckt om	bananer?		
Hur länge	ska	Idas dotter		gå		i skolan	på tisdag?
	Heter	hon			Karin?		

UPPMANINGAR

VERB (IMPERATIV)	SATSADVERB	VERB 2	OBJEKT	ADVERB
Drick	inte		vattnet!	
Försök	inte	lura	mig	imorgon!
Försök		att hjälpa	dina vänner	i skolan

SUBJEKT - VAD/VEM/VILKA?

Den/det/de som gör något

OBJEKT

Svarar på frågan vem/vilka/vad

SATSADVERB

Satsadverb säger något om hela satsen.

I huvudsatser kommer satsadverben efter första verbet. I omvänd ordföljd kommer satsadverben efter subjektet. I bisatser står de mellan subjektet och första verbet.

HON/HAN

JAG

DU

VI

NI

DE

DET

MIN BIL

SARAS BIL

HENNES HUND

MINA BARN

ERT HUS

VÅRA BILAR

ETT HUS

HUSET

MOTION

DEN HUNDEN

GLASS

ATT JOGGA

HONOM/HENNE

MIG

DIG

OSS

ER

DEM

DET

ÄNDRAS INTE

ALDRIG

ALLTID

KANSKE

INTE

I ALLA FALL

SÄLLAN

OFTA

GÄRNA

JU

KNAPPT

REDAN

SÄKERT

OCKSÅ

ÄNDÅ

BARA

FÖRRESTEN

NATURLIGTVIS

SÅ

ALLTSÅ

EMELLERTID

NÄMLIGEN

ALLTSÅ

ADVERB - många ord kan vara adverb. De svarar på olika frågor, t.ex:

1. PLATS - VAR/VART/VARIFRÅN?

3. HUR/ PÅ VILKET SÄTT?

Exempel:

- Sture fiskar gädda **med kastspö**.
- Barnet cyklade **med stödhjul**.
- Vi sprang **snabbt**.
- Hon spelade piano **vackert**.
- Greta körde **försiktigt** till Malmö.
- De dansade **elegant**.
- Det är **bra** gjort.

5. HUR MYCKET (FÖRSTÄRKNING)?

Exempel:

Tim är **mycket** glad

Båten är **gigantiskt** stor

Hon är **fantastiskt** vacker.

Hilda äter **ganska** länge

2. TID - NÄR?

4. HUR MYCKET (MÅTT)?

Exempel:

- Nu har vi åkt **tio mil**
- Han har druckit **fem liter**
- Hillevi var glad **i fem minuter**
- Peter är **180 cm** lång
- Rummet är **två meter** brett
- Flaskan rymde **2 liter**

SKILLNADEN MELLAN ADVERB OCH ADJEKTIV?

- Adjektiv beskriver substantiv. Adverb beskriver handlingen och böjs inte.

ADJEKTIV: Han är **snabb**. ADVERB: Hur snabbt simmar Erik? Han simmar **snabbt**.

PREPOSITION

ord du använder för att beskriva olika förhållanden mellan personer, platser, saker. Prepositioner finns oftast före substantiv och pronomen.

I PÅ TILL FRAMFÖR ÅT VID UR OM MOT AV FÖR FÖRE GENOM UTAN EFTER ÖVER BAKOM UNDER FRÅN BREDVID
MED MELLAN IGENOM FRÅN I STÄLLET FÖR PÅ GRUND AV MED ANLEDNING AV LÄNGS BLAND FRAMFÖR INNANFÖR MITTEMOT
ENLIGT RUNT HOS VID UTOM OMKRING

INTERJEKTIONER

ord du använder när du vill uttrycka en stark känsla, hälsa på någon eller kommunicera med andra ljud

AJ USCH FY NEJ JA HURRA BRAVO SKÅL HEJ GOD DAG HALLÅ ADJÖ FARVÄL GOD NATT GOD MORGON
HÄRMA ANDRA LJUD

PREDIKATSFYLLNAD

- OFTA ADJEKTIV OCH NAMN

I en sats placeras predikatsfyllnaden som objekt eller efter objektet.

Kommer ofta efter dessa verb: ÄR VAR BLIR HETER KALLAS TYCKAS VERKAR ANSES FÖREFALLER KÄNNAS

EXEMPEL: Han är **duktig**. Karl blev **trött**. Han heter **Peter**. Det verkar **tråkigt**.

PARTIKELVERB = VERB + PARTIKEL SOM ÄR TILLSAMMANS

EXEMPEL: TYCKA OM, HÄLSA PÅ, SPELA IN, GE UPP, GÅ AV, GÅ BORT, GÅ IHOP, GÅ TILL, KOMMA ÖVER, KOMMA HIT, ÅKA DIT, GÅ UNDER, GÅ ÖVER, TA SIG, KALLAS FÖR

BISATSER

OBS! EN BISATS KAN INTE VARA SJÄLV

SATSADVERB HAMNAR FÖRE VERBEN

EXEMPEL PÅ BISATSINLEDARE (KONJUNKTIONER): att, så att, så, om, även om, därför att, för att, trots att, så att, utan att, efter att, genom att, eftersom, innan, medan, när, ifall, som, som om, såsom, just som, sedan, fastän, än, sedan, utan, då, bara, tills, (inte) förrän

HUVUDSATS	BISATSINLEDARE (KONJUNKTION)	SUBJEKT	SATS- ADVERB	VERB 1	VERB 2. + PARTIKELVERB	OBJEKT + PREDIKATS- FYLLNAD (ADJEKTIV)	ADVERB (om tid finns används den sist)
Hon ville inte bada	eftersom	det		var		kallt	ute
Jag kan hämta barnen	medan	du		städar			hemma
Vi ska läsa	innan	vi		ska	skriva om	andra världskriget	
Jag vill inte studera med dig	utan	jag		vill	studera	själv	
Han ramlade	så	alla		skrattade	åt	honom	
Hon ville inte	att	vi		skulle	hälsa på	henne	idag
Hon gick till stranden	för att			bada			
Jag kom hem	när/då	programmet		hade	börjat		
Jag kommer	om/ifall	du		lovar	att vara	snäll	
Han tvättade bilen	sedan	barnen		hade	gått		till skolan
Deras nya hus är dubbelt så stort	som	deras				gamla hus	
Ulf jobbar	som					snickare	i Stockholm

HUVUDSATS	BISAT SINLEDARE (KONJUNKTION)	SUBJEKT	SATS- ADVERB	VERB 1	VERB 2. + PARTIKELVERB	OBJEKT + PREDIKATS- FYLLNAD (ADJEKTIV)	ADVERB (om tid finns används den sist)
Ge mig kniven	som			ligger			där
Det var	som om	himlen		hade	öppnat upp	sig	igen
Jag ska bada i havet	även om	det	inte	är		varmt	i vattnet
Han cyklade till jobbet på vintern	fastän	han		har		en bil	
Nils är yngre	än	George		är			
Hugo är generös	trots att	han	inte	har		mycket pengar	på banken
Ulla ropade högt	just som	Bertil		gick	in		i affären
Jag öppnade dörren	så att	hunden		kunde	komma in		
Det har inte varit lugnt	sedan	jag		började			här

KONJUNKTIONER

"Konjunktioner" är ord som binder samman ord eller grupper av ord och beskriver förhållandet mellan dem.

BINDEORD

- men, och, eller, samt, utan, för, fast

binder samman satsdelar och huvudsatser

HUVUDSATS + HUVUDSATS

BISATSINLEDARE

- att, så att, så, om, även om, därför att, för att, trots att, eftersom, innan, medan, när, ifall, som, som om, såsom, just som, sedan, fastän, än, sedan, utan, då

inleder en bisats och binder samman den med huvudsatsen

HUVUDSATS + BISATS